

STATISTIKANÕUKOGU KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tallinn

11.04.2024 nr 10-1/24/003sn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.05

Juhatas Hede Sinisaar

Protokollis Anneli Saarma

Protokoll koostatud 16.04.2024

Osa võtsid Reelika Leetmaa, Veiko Tali, Marko Udras, Urmet Lee, Raoul Lättemäe, Piret Lilleväli, Mari-Liis Jakobson

Puudusid Raivo Ruusalepp, Dmitri Burnašev, Pille Lehis

Kutsutud

Tervise Arengu Instituudi tervisestatistika osakonna juhataja Jane Idavain

Eesti Panga statistikaosakonna juhataja Jaanus Kroon

Rahandusministeeriumi halduspoliitika asekanstler Kaur Kajak

Statistikaameti peadirektori asetäitja andmeteenuste alal Kaido Paabus

Statistikaameti partnerlussuhete juht Jaana Tael

Statistikaameti nõunik Margus Matt

Rahandusministeeriumi riigihalduse osakonnajuhataja Merilin Truuväärt

Rahandusministeeriumi Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonna nõunik Priit Potisepp

Koosoleku avas Hede Sinisaar. Kinnitati päevakord.

Päevakord

1. Statistikaameti 2023. a aastaaruanne
2. Statistikanõukogu 2023. a aastaaruanne
3. Ülevaade Euroopa statistikamääruse 223/2009 menetluse käigust ja mõjust Eesti statistikasüsteemile
4. ESGAB-i 2023. aasta raporti ülevaade
5. Muud küsimused

1. Statistikaameti 2023. a aastaaruanne

Jaana Tael tutvustas nõukogule Statistikaameti 2023. aasta aruannet, mis on koostatud sel korral sarnases formaadis Statistikaameti 2023–2030. aasta arengukavaga. Aastaaruandes käsitletakse nelja valdkonda – andmeteenuseid, sealhulgas riiklikku statistikat ja programmiväliseid statistikatöid, andmehaldust, andmekirjaoskust ja organisatsiooni arendamist. Eraldi teemadena on välja toodud andmekasutajate rahulolu, mille suurendamine eeldab ühiskonna kuulamist, tugevat koostööviimet ja ameti toimimise pidevat arendamist, ning andmeesitajate halduskoormus, mille vähendamine jätkub Statistikaameti fookuses oleva arendusprojektina 2024. aastal.

Urmet Lee andis teada, et järgmise aasta aruandesse on plaanis eraldi lisada statistika kvaliteedi ehk mõõdikute osa, mille alla kuuluvad 18 põhinäitaja kvaliteedinäidikud. Kui vaadata mõõdikute praegusi tasemeid, siis arengukava eesmärkidest ei ole täidetud ainult halduskoormuse ja usaldusvärsuse eesmärk. Teisi eesmärke täidetakse mõõdikute järgi plaanipäraselt.

Veiko Tali tegi ettepaneku edaspidi aastaaruandes täpsemalt välja tuua kokkuvõtlik enesehinnang sellele, kui edukalt arengukavas toodud eesmärkide suunas liigutakse.

OTSUSTATI

1.1. võtta informatsioon teadmiseks.

2. Statistikanõukogu 2023. a aastaaruanne

Hede Sinisaar andis teada, et Statistikanõukogu 2023. aasta aruande mustand on koostatud ning valmis nõukogu liikmete edasiseks redigeerimiseks. Aastaaruande aluseks on võetud Statistikanõukogu arvamus statistikatööde programmi kohta ja detsembris toimunud nõukogu koosolekul arutelu all olnud materjalid. Aruanne koosneb viiest peatükist, mis tegelevad viie teemaga – kokkuvõtte olulisest, statistikasüsteem, andmehaldus, statistikaalane õigusloome ning ülevaade nõukogu tööst ja koosseisust.

Arutelu käigus leiti, et edaspidi võiks Statistikanõukogu aastaaruandes tõstatada olulisi teemasid, millega nõukogu peaks tegelema. Teemad võiks välja tuua statistika tegijate seisukohast, tarbijate seisukohast ja andmeesitajate seisukohast.

Hede Sinisaar tegi ettepaneku jagada aastaaruande mustandit nõukogu liikmetega ühises tekstitöötluskeskkonnas kirjalikuks redigeerimiseks. Aastaaruande kinnitamise tähtaeg on 30. aprill 2024.

OTSUSTATI

- 2.1. jätkata aastaaruande redigeerimist kirjalikult ühise tekstitöötluskanali kaudu;
- 2.2. menetleda aruannet ühe nädala jooksul;
- 2.3. kinnitada aastaaruanne hiljemalt 30. aprilliks 2024.

3. Ülevaade Euroopa statistikamääruse 223/2009 menetluse käigust ja mõjust Eesti statistikasüsteemile

Margus Matt esitas ülevaate Euroopa statistikamääruse 223/2009 muutmise menetluse käigust, mis sai alguse 2023. aasta juulis, kui Euroopa Komisjon esitas ettepaneku määruse muutmiseks. Euroopa Liidu Nõukogu statistika töörühm arutas eelnõu kiirendatud tempos kolmel kohtumisel septembrist oktoobrini 2023. Paralleelselt toimus arutelu ka Euroopa Parlamendis. Parlament esitas esialgsed muudatusettepanekud eelnõule 4. detsembril 2023. Triloogi tulemusel tekkinud kompromissteksti kiitis Euroopa Parlament heaks 13. märtsil 2024 ning praegu ootab eelnõu Euroopa Nõukogu otsust.

Kompromissteksti jäid oluliste teemadena sisse kriisistatistika ja selle kulude katmine, eravaldaja käes olevate andmete statistika eesmärgil vahetamise korraldus, sealhulgas väikeste ja mikroettevõtete andmete vahetus, andmete küsimise põhjendamine, riiklike statistikaasutuste rolli tugevdamine administratiivallikate kasutamises ja andmehalduses ning eksperimentaalstatistika selgem esiletoomine. Küsitav on, kas määruse muudatused toovad soovitud arenguhüppe ja täidavad soovitud eesmärgid. Samuti toovad muudatused kaasa ebaselgust eraandmetele ligipääsu juures ning eeldavad uute rollide lisandumist statistikaametitele. Eelnõu arutelude käigus jäid statistika tootmist mõjutavate teemadena lahtiseks andmepäringute põhjendamine ning läbirääkimine, kulude hüvitamine, privaatsust tagavate tehnoloogiate kasutamine, isikustatud andmete töötlemise piirangud, andmete küsimine mikro- ja väikeste ettevõtete käest ning andmete taaskasutamise piirangud.

Arutelu käigus leidis Statistikanõukogu, et õigusloomealase hinnangu andmine ei peaks keskenduma ainult Eesti õigusloomele, vaid ka Euroopa Liidu õigusloomele. Nõukogu peaks kujundama ühise seisukoha ja välja tooma probleemid, millest võiks Euroopa Komisjoni töörühmades rääkida. Oluliseks peeti andmepoliitika loomist riigis ning riigi ja andmevaldaja suhte parandamist, mis aitaks kaasa ühiskonna arusaamisele ja toele statistika tegemisel.

OTSUSTATI

3.1. võtta informatsioon teadmiseks ning võimalusel teemas kaasa rääkida.

4. ESGAB-i 2023. aasta raporti ülevaade

Priit Potisepp andis ülevaate The European Statistical Governance Advisory Boardi (ESGAB) 2023. aasta raportist. ESGAB on nõukogu, kus tegeletakse Euroopa statistikasüsteemi juhtimise küsimuses nõu andmisega. ESGAB-i eesmärk on anda sõltumatu vaade Euroopa statistika tegevusjuhendi (CoP) rakendamisele Euroopa statistikasüsteemis. Lisaks koostab ESGAB Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande CoP-i rakendamise kohta, kuivõrd see on seotud Euroopa Komisjoniga (Eurostat). Aastaaruanne sisaldab hinnangut CoP-i rakendamisele Euroopa statistikasüsteemis tervikuna. Kokku tehti raportis 28 soovitus, mis jagunesid kuueks teemaks – erialane sõltumatus ja erapooletus, kogu süsteemi arendamine, ligipääs nii administratiiv- kui ka eraandmetele, ressursiprobleemid, kvaliteedijuhtimise süsteemid ja klientide orientatsioon.

OTSUSTATI

4.1. võtta informatsioon teadmiseks.

5. Muud küsimused

Muid küsimusi ei käsitletud.

LISAD

1. Statistikanõukogu_11.04.2024_esitlus

(allkirjastatud digitaalselt)

Hede Sinisaar

(allkirjastatud digitaalselt)

Anneli Saarma